

**DE PLECHTIGE INTREDE VAN DE MARKGRAAF VAN PRIÉ TE
GENT OP 18 OCTOBER 1717**

Door de verdragen van Utrecht (1713) en van Rastadt (1714) kwam ons land opnieuw onder het Oostenrijks bestuur. Karel VI, vader van Maria-Theresia, bezette de troon van Oostenrijk van 1711 tot 1740. De markgraaf Prié, gevolmachtigd minister voor ons land, hebbende de volmacht van Karel VI om in zijn naam de eed af te leggen en tevens de eed en de eerbewijzen van de Zuidelijke Nederlanden te ontvangen,

deed zijn plechtige intrede te Gent, hoofdplaats van het graafschap Vlaanderen op 18 oktober 1717. Hij vertrok te Brussel de 16° oktober voorafgegaan door een detachement van de keizerlijke cavalerie. Rond de middag werd hij begroet door het magistraat van de stad Aalst. Op een mijl van Gent ontving hij de eerbewijzen van de bisschop. Aan de poort van Gent, Keizerspoort genaamd, werd de markgraaf tussen de twee poorten ontvangen door de schepenen getooid in ceremoniekledij. Ze werden geleid door de groot-baljuw. De markgraaf werd toegesproken door de stadspensionaris, terwijl de groot-baljuw aan Prié op een verguld bord de sleutels van de stad overhandigde. De markgraaf dankte om de verwelcoming en gaf de sleutels terug.

Daarna deed de markgraaf zijn intrede, voorafgegaan door de sergeant-majours van de stad, die te paard waren en gevolgd door een groot aantal rijtuigen meestal met vier of zes paarden bespannen. Terwijl werden vreugdeschoten gelost door de artillerie in het versterkt kasteel en luidde de grote klok van het Belfort. De optocht reed langs de Keizerstraat, de Brabantdam, de Watermolenbrug, de Brabantstraat tot aan de Walpoort tussen een dubbele rij poorters onder de wapens en een grote menigte.

Gekomen aan het begin van de Nieuwstraat (Sint-Pietersnieuwstraat) werd Prié er verwelkomd door de baljuw, de meier en het magistraat van Sint-Pieters. De markgraaf werd ontvangen aan de grote poort van de abdij en naar zijn appartement geleid. Kort daarna kwam de Raad van Vlaanderen de markgraaf begroeten.

De zeventiende oktober rond de middag kwamen twee schepenen van de Keure in ceremoniekledij aan de markgraaf de erewijn in twee tonnen beschilderd met de wapens van de stad, aanbieden. De tonnen lagen op een wagen bedekt met rood laken. De schepenen waren begeleid door de trompetblazers en de trommelslagers van de stad en door vijftig poorters. Deze waren uitgerust als grenadiers met rode mantel en bonnet, waarop de wapens van de vorst en de het devies FIDES ET AMOR waren gebrodeerd.

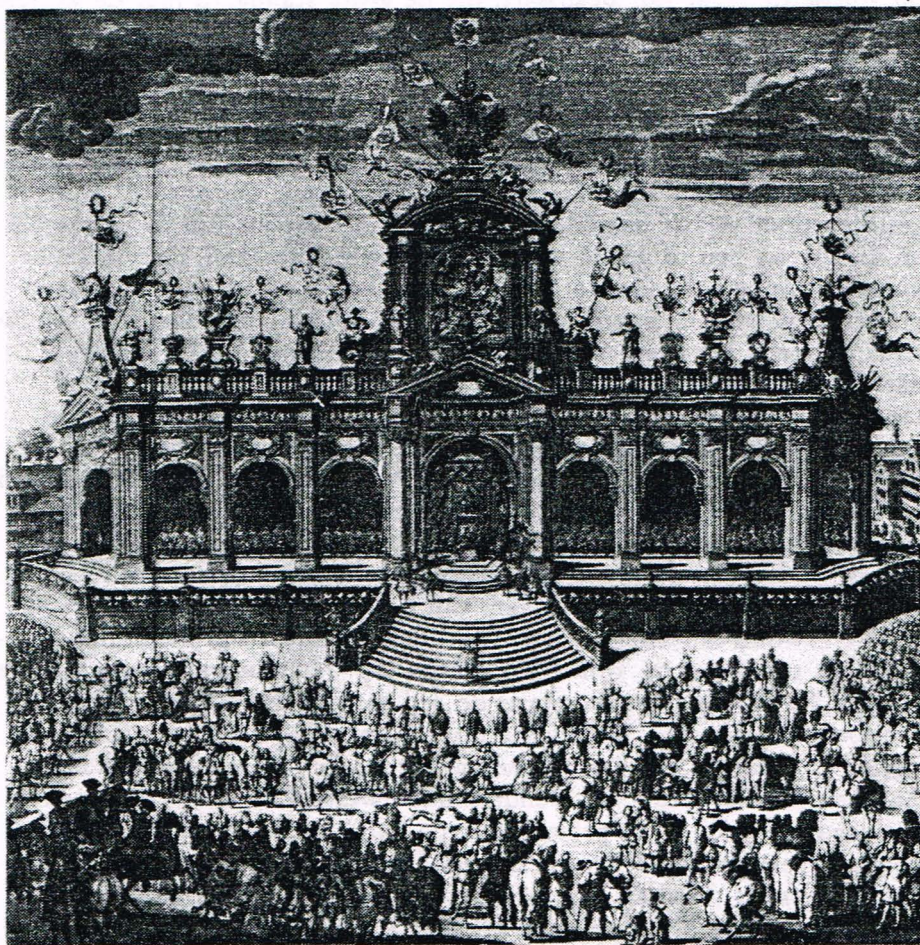
De achttiende om negen uur begaven de bisschop, de prelaten en de afgevaardigden van de geestelijkheid zich te paard naar de Sint-Pietersabdij. Allen waren prachtig uitgedost en waren voorafgegaan door hun dienaars te voet in een schoon livrei.

De edelen en de afgevaardigden van de steden en de kasselrijen vergaderden op de Kouter aan het hotel van Jean-François de Melun, graaf van Beaussart, die erfelijk het recht bezat de grote standaard van Vlaanderen te dragen.

De paters Recoletten, de pastoors van de vijf Gentse parochiekerken, de geestelijken van de abdij, de abt van Enname (dit omdat de abt van de Sint-Pietersabdij nog niet gemijterd was), de abt van Oudenburg bij Brugge, de abt van Geraardsbergen, de abt van Sint-Andries bij Brugge, allen van de orde der Benediktijnen, met staf en mijter, kwamen processiegewijs onder het luiden der klokken, de markgraaf aan zijn ver-

blijf afhaken. Daarna begon de tocht door de grote poort van de abdij langs het Stalhof over het Sint-Pietersplein, waar cavalerie, dragonders en infanterie waren opgesteld, langs het kerkhof naar de abdijkerk van Sint-Pieters.

Op het kerkhof voor de poort van de kerk was een triomfboog opgericht, versierd met een schilderij en opschriften. Aan de ingang van de kerk was een tweede triomfboog opgericht. De stoet ging door het middenschip (dat nog niet voltooid is) van de kerk langs een gang versierd met planten en schilderijen tot aan de ingang van het koor, waar een derde triomfboog was met een schilderij, die de overeenkomst tussen Lodewijk, graaf van Vlaanderen en de abt van Sint-Pieters in 1332, voorstelde. Bij de offerande schonk de markgraaf drie gouden souvereins en een stuk stof versierd met gouddraad. Na de mis las ridder

De Vrijdagmarkt 1717.

Jean-Baptiste de Heems, staatssecretaris in het Latijn de eedformule voor, waarin de privileges van de abdij worden bevestigd, terwijl Prié geknield de hand legde op het Evangelie. Daarna werd het Te Deum gezongen begeleid door klokkengelui en door salvo's van de artillerie. Het magistraat van Sint-Pieters begeleidde de markgraaf en zijn gevolg tot aan de scheiding tussen de jurisdictie van de Sint-Pietersabdij en de stad Gent, waar afscheid werd genomen.

De optocht was als volgt samengesteld : een eskadron van de keizerlijke cavalerie, de sabel in de hand, met vooraan trommelslagers en trompetblazers, opende de stoet. De twee sergeant-majours van Gent, ook met trommelslagers en trompetblazers, stapten voor de afgevaardigden van de steden en de kasselrijen. Dezen reden op rijk versierde paarden op twee rijen en waren begeleid door hun knechten in prachtig livrei. Hierop volgde de graaf van Beaussart, die de grote standaard met de wapens van Vlaanderen droeg. Daarna stapten de afgevaardigden van geestelijkheid, de prelaten en de bisschoppen van Gent en Brugge. Een groot aantal edellieden, allen te paard en rijkelijk uitgedost, en dertig voetknechten, acht boden en zes pages, allen in een rode kledij versierd met gouddraad, gingen zijne excellentie vooraf. Prié reed te paard en was omringd door boogschutters en hellebaardiers. De optocht werd gesloten door twaalf paarden versierd met de wapens van de markgraaf en die elk op een rij geleid werden door twee knechten, drie staatsiekoetsen, elk getrokken door zes paarden en een escadron dragonders met trommelslagers en trompetblazers. De optocht ging langs de Nieuwstraat, voorbij het Klein Vleeshuis, de Kalandenberg en de Kruisstraat naar de kathedraal.

De bisschop en het kapittel van de kathedraal wachtten de prins op aan de hoofdingang van de kerk en leidden hem tot aan het koor. Nadat iedereen plaats had genomen, deed Prié hem door de staatssecretaris de Heems, de geloofsbriefen overhandigen en gaf ze aan de raadspensionaris, die ze met luide stem voorlas. De bisschoppen van Gent en Brugge boden aan de markgraaf het Evangelie aan, waarop hij rechtstaand zijn hand legde en in naam van de keizer als graaf van Vlaanderen de gewone eed aflegde. Dan deed Prié driemaal een kleine klok rinkelen als teken dat de keizer het graafschap Vlaanderen in bezit had genomen. Nu las de staatssecretaris de eed van vazaliteit, getrouwheid en gehoorzaamheid voor, die daarna door de bisschoppen, de prelaten, de edelen en door de afgevaardigden van de steden en van het Land van Aalst en van het Land van Dendermonde werden afgelegd; de geestelijken legden hierbij zoals gebruikelijk de hand op de borst, de wereldlijken met geheven hand. Nadat de eedaflegging was geëindigd riepen de wapenmeesters driemaal "Leve Karel, Keizer en Koning, Graaf van Vlaanderen". De bisschop zong het Te Deum, begeleid door het luiden der kerkklokken, de beiaard van Belfort en de losbranding van kanonnen in het kasteel en op de stadswallen.

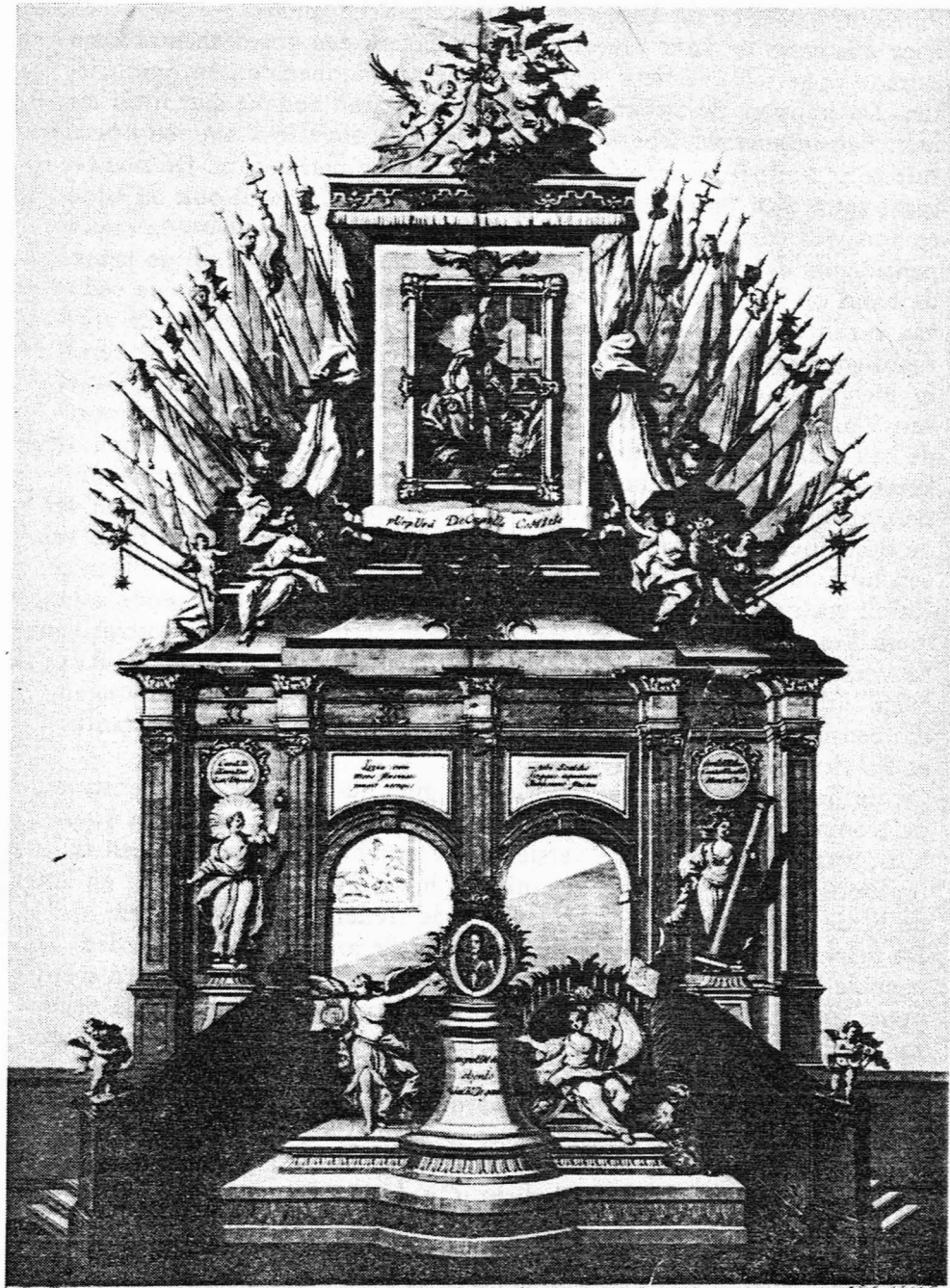
Na het Te Deum werd de stoet opnieuw gevormd en trok langs de Ma-

deleinstraat, de Kalandenberg, de Kouter, de Zonnestraat, de Veldstraat, de Koornmarkt en de Lange Munt naar de Vrijdagmarkt.

Hier was langs de kant van de Sint-Jacobskerk een grote en prachtige estrade opgesteld, versierd met schilderijen, standbeelden en opschriften. De trappen, de zitbanken en de vloer waren bedekt met rood laken. Een infanteriekorps was voor de estrade opgesteld om een open ruimte te vormen, waar een escadron kavalerie plaats nam. De markgraaf zette zich op de troon onder een baldakijn, terwijl ook de andere hoogwaardigheidsbekleders plaats namen. Nu las opnieuw de raads-pensionaris de geloofsbrieven en de eedformule voor, terwijl de prins de hand op het Evangelie plaatste. De staatssecretaris las dan de eed van vazaliteit, getrouwheid en gehoorzaamheid voor, die door de afgevaardigden van de steden en de kastelrijen werd afgelegd. Na de ceremonie riepen de wapenmeesters "Leve Karel, Keizer en Koning, Graaf van Vlaanderen". Volgens het verslag van de plechtigheid beantwoorde een dichte menigte, die op de Vrijdagmarkt had plaats genomen, deze kreet met luide toejuichingen. Terwijl wierpen de wapenmeesters gouden, zilveren en koperen medailles in de menigte. Twee raadslieden van de domeinen en de ontvanger-generaal wierpen tevens uit een raam van een huis, rechts van de estrade en rechtover het standbeeld van Keizer Karel, waarvan de gevel behangen was met rood laken, een groot aantal medailles. Deze medailles stelden aan de voorzijde voor het portret van de vorst met de woorden "Carolus e sextus Rom. Imp. et tertius Rex Hisp."; de achterzijde stelde voor : een leeuw en twee leeuwjongen, die een draak en enkele slangen bestrijden en de legende "Constantia et Fortitudine".

De optocht werd opnieuw gevormd en ging nu langs de Kammenstraat, de Koningstraat, de Zandberg voorbij het Sint-Jorishof naar het stadhuis, waarvan de gevel was versierd met opschriften. Hier was een triomfboog opgericht met in het midden het portret van de keizer en langs de beide zijden de wapenschilden van de steden en de kasselrijen.

De markgraaf van Prié met zijn gevolg en de afgevaardigden werden naar de kavalkade-zaal geleid, waar een der prachtigste gastmalen werd opgediend. De tafel had een hoefijzervorm met 180 couverts. De prins zat vooraan in een zetel met links en rechts generaals en ministers van zijn gevolg; de bisschoppen van Gent en Brugge zaten rechtover de markgraaf met naast hen de afgevaardigden van de geestelijkheid en de edelen van de provincie. Een orkest luisterde de feestdis op. 's Avonds werden opnieuw vreugdeschoten gelost, luidden de klokken van het Belfort en waren de straten verlicht. Op de Vrijdagmarkt waren vier kunstige piramiden opgesteld : twee waren zeshoekig, de andere vierkantig; ze waren versierd met wimpels en met lantarens. Ook aan het stadhuis stonden drie piramiden, waarvan de lantarens beschilderd waren met de wapens van de vorst en van de steden en de kasselrijen van Vlaanderen.

*Arc de Triomphe de la Hauteur de 66 pieds erigé dans l'Hotel de Ville au grand Escalier par lequel on
 va au second de la Place de Charles V (dite du Vendôme) après l'Inauguration achévé montrés aux
 yeux de la Caroleide pour aller de marcher à Table au major Juppe Flopas qui y avoit préparé.*

De negentiende october werd op de Vrijdagmarkt een vuurwerk ontstoken; op het stadhuis had een bal plaats.

De volgende dag trokken twee kompagnies burgers van vijftig man elk, gekleed als grenadiers door de stad; de Sint-Michielsgilde vergezelde hen. Ze deden hier en daar oefeningen en schoten per peleton. Achter hen kwamen beelden van grote vogels en vreemde dieren, die prachtig waren versierd. Een triomfwagen sloot de stoet. De markies aanschouwde de stoet van het huis van de groot-baljuw op de Kouter.

De eenentwintigste deed de Sint-Michielsgilde oefeningen met het zwaard op een verhoog op de Vrijdagmarkt. 's Avonds werd op de Lieve een tweede vuurwerk gegeven.

Het verslag eindigt met de bemerking "De praal en de grote uitgaven voor de ceremonie zijn een bewijs van de vreugde van het volk van Vlaanderen zich weer te bevinden onder het Oostenrijks bewind".

Wat moeten we bij dit verhaal denken? De plechtigheid verliep naar het middeleeuws patroon en zal zeker een massa geld aan de stad Gent hebben gekost. Het zou interessant zijn de stadsrekeningen te onderzoeken. Vermoedelijk waren er wel veel kijklustigen, maar aan de "volksvreugde" kunnen we weinig geloof hechten. De massa sloeg waarschijnlijk het hele gedoe apatisch gade en was enkel bedacht om de dagelijkse strijd om een pover bestaan.

M. VAN GENT

NOOT

Deze tekst is opgesteld aan de hand van het boek "Relation de l'inauguration solennelle de sa sacrée Majesté Impériale et Catholique Charles VI, empereur des Romains, toujours Auguste et troisième du nom Roy des Espagnes, comme Comte de Flandres, célébrée à Gand, Ville Capitale de la Province, le XVIII Octobre 1717".

BIBLIOGRAFIE

De verzamelaar van boeken, die onderwerpen in verband met Gent behandelen, heeft zeker niet te klagen. Vooreerst moeten we vermelden.

Panoramisch Gezicht op Gent in 1534 met inleiding door Johan Decavele, stadsarchivaris. Het werk is uitgegeven door Pro Civitate, kost 600 fr. en omvat: een merkwaardige studie met zeldzame illustraties over de eerste voorstellingen van Gent, een panoramisch plan van Gent plus doorschijnend inlegblad met de nummers, alsook een lijst met niet minder dan 536 plaatsnamen, het panoramisch plan van Gent opgeploid